

## USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Davida Hipšra a soudců Tomáše Foltase a Lenky Oulíkové v právní věci žalobce: **M. S.**, zastoupený JUDr. Marcelem Petráskem, advokátem se sídlem Palackého 715/15, Praha 1, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 6. 4. 2023, č. j. 32 Ad 13/2022-34,

### t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e o d m í t á** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

### O d ů v o d n ě n í :

#### I.

[1] Rozhodnutím ze dne 16. 6. 2022, č. j. X, žalovaná zamítla námitky žalobce a potvrdila své rozhodnutí ze dne 11. 3. 2022, č. j. X, jímž přiznala žalobci od 30. 11. 2021 invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně podle § 38 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“), neboť podle posudku Okresní správy sociálního zabezpečení Trutnov ze dne 8. 2. 2022 (dále jen „OSSZ“) je žalobce od 30. 11. 2021 invalidní pro invaliditu prvního stupně. Podle uvedeného posudku z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla pracovní schopnost žalobce o 45%.

#### II.

[2] Žalobce podal proti výše uvedenému rozhodnutí žalobu ke Krajskému soudu v Hradci Králové, který ji zamítl rozsudkem ze dne 6. 4. 2023, č. j. 32 Ad 13/2022-34. Rozsudek krajského soudu, stejně jako zde uváděná judikatura Nejvyššího správního soudu, je k dispozici na [www.nssoud.cz](http://www.nssoud.cz) a soud na něj na tomto místě pro stručnost odkazuje.

#### III.

[3] Proti rozsudku krajského soudu podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) v zákonné lhůtě kasační stížnost, a to z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. b) a d) s. ř. s.

[4] Stěžovatel namítal, že ani krajským soudem zadaný posudek posudkové komise MPSV ČR v Hradci Králové ze dne 31. 1. 2023 nedostál požadavkům na úplnost, přesvědčivost a jednoznačnost, a to zejména co do stanovení data vzniku invalidity stěžovatele. K tomu uvedl, že nebylo přihlédnuto k jím tvrzené možnosti vztahovat vznik invalidity k jinému, dřívějšímu datu v roce 2021 (např. ke stěžovatelově návštěvě u psychiatra dne 29. 4. 2021). Jedná se o obecný problém, kdy se vznik invalidity zpravidla váže k datu vyhotovení nějaké lékařské zprávy, aniž by bylo důkladně zkoumáno, kdy invalidita skutečně vznikla, popř. s největší pravděpodobností vzniknout mohla.

[5] Stěžovatel dále namítal, že jeho návrhy na doplnění dokazování (posudkem jiné posudkové komise MPSV, znaleckým posudkem, výsledkem matky stěžovatele) byly opodstatněné, a pokud krajský soud tyto důkazy neprovedl, zatížil řízení vadou, pro niž by měl být napadený rozsudek zrušen. Podle názoru stěžovatele je přitom pokles jeho pracovní schopnosti vyšší než dosud stanovených 35, popř. 45 %.

[6] Krajský soud tak podle názoru stěžovatele ve svém hodnocení pochybil, pokud dospěl k závěru, že žalovaná zjistila skutkový stav dostatečně, a dále v tom, jak (nesprávně) hodnotil provedený důkaz posudkem posudkové komise MPSV v Hradci Králové, a že neprovedl stěžovatelem navržené důkazy.

#### IV.

[7] Jednou z podmínek věcného přezkumu kasační stížnosti ve věcech, o nichž rozhodoval před krajským soudem specializovaný samosoudce, je její přijatelnost. Kasační stížnost je podle § 104a odst. 1 s. ř. s. přijatelná, pokud svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Výkladem institutu přijatelnosti se Nejvyšší správní soud zabýval například v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS, na které pro stručnost odkazuje.

[8] Nejvyšší správní soud neshledal v posuzované věci přesah vlastních zájmů stěžovatele ani zásadní pochybení krajského soudu, které by mohlo mít dopad do jeho hmotněprávního postavení. Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje dostatečnou odpověď na uplatněné kasační námitky a stěžovatel ve své argumentaci nevyložil žádné důvody, které by svědčily pro odklon. Otázce přijatelnosti kasační stížnosti se ostatně stěžovatel vůbec nevěnoval a ani náznakem neuvedl, proč by snad jeho kasační stížnost měla být přijatelná.

[9] Stěžejní argumentací stěžovatele je nesprávný postup posudkové komise při hodnocení jeho zdravotního stavu, což vedlo k nesprávnému stanovení míry poklesu pracovní schopnosti a dne vzniku invalidity.

[10] Podle § 75 odst. 1 s. ř. s. soud při přezkoumání rozhodnutí vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu.

pokračování

[11] Posouzení míry poklesu pracovní schopnosti a stanovení invalidity a jejího stupně je otázkou odbornou, medicínskou (invalidní důchod je podmíněný dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem), a rozhodnutí soudu tak závisí především na odborném lékařském posouzení. Správní soud si proto nemůže učinit úsudek o této otázce sám. Podle § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, posuzuje zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění Ministerstvo práce a sociálních věcí, které za tímto účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise. Posudkové komise jsou oprávněny posoudit pokles pracovní schopnosti a zaujmout posudkové závěry o invaliditě, jejím vzniku, trvání či zániku. I tyto posudky nicméně hodnotí soud jako každý jiný důkaz podle zásad upravených v § 77 odst. 2 s. ř. s. a v případě potřeby může zejména uložit též zpracování posudku soudem ustanoveným znalcem z oboru posudkového lékařství. Posudkový závěr by měl být náležitě zdůvodněn, aby byl přesvědčivý i pro soud, který nemá, a ani nemůže mít, odborné lékařské znalosti, na nichž posouzení invalidity závisí především.

[12] Správní soud tedy sám zdravotní stav žadatele o invalidní důchod nepřezkoumává. Nejsou-li namítány jiné vady řízení, soud v řízení o správní žalobě proti rozhodnutí orgánů sociálního zabezpečení ve věci invalidity, resp. v řízení o kasační stížnosti proti rozhodnutí krajského soudu, ověřuje pouze to, zda posudek příslušné posudkové komise, o nějž se správní rozhodnutí, resp. rozsudek opírá, je úplný a přesvědčivý (test úplnosti, přesvědčivosti a správnosti posudku – viz konstantní judikatura Nejvyššího správního soudu, např. rozsudky ze dne 25. 9. 2003, č. j. 4 Ads 13/2003-54, ze dne 3. 4. 2013, č. j. 6 Ads 158/2012-24, a mnohé jiné), případně – namítal-li to stěžovatel – zda byla příslušná posudková komise řádně obsazena (test řádného složení posudkové komise, srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 3. 2013, č. j. 6 Ads 11/2013-20).

[13] Požadavek úplnosti, přesvědčivosti a správnosti posudku spočívá v tom, že se posudková komise musí vypořádat se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především s těmi, které posuzovaný namítá, a musí své posudkové závěry náležitě odůvodnit. Z posudku musí být zřejmé, že zdravotní stav posuzované osoby byl komplexně posouzen na základě úplné zdravotnické dokumentace i s přihlédnutím ke všem jejím tvrzeným obtížím, aby nevznikly pochybnosti o úplnosti a správnosti klinické diagnózy. V posudku musí být dále uvedeno, zda zjištěný zdravotní stav zakládá dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, a pokud ano, které zdravotní postižení bylo vzato za jeho rozhodující příčinu v případě, že příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je více zdravotních potíží (§ 2 odst. 3 vyhlášky č. 359/2009 Sb.). Jednotlivé hodnoty procentní míry poklesu pracovní schopnosti stanovené pro jednotlivá zdravotní postižení se přitom nescítají, procentní míra poklesu pracovní schopnosti se stanoví podle tohoto zdravotního postižení se zřetelem k závažnosti vlivu ostatních zdravotních postižení na pokles pracovní schopnosti pojištěnce. Za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu se považuje takové zdravotní postižení, které má nejvýznamnější dopad na pokles pracovní schopnosti pojištěnce.

[14] Námitka neúplného nebo nepřesvědčivého posouzení zdravotního stavu stěžovatele v řízení o dávkách důchodového pojištění se podle judikatury Nejvyššího správního soudu posuzuje jako námitka jiné vady řízení ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d)

s. ř. s. (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 9. 2003, č. j. 4 Ads 13/2003-54, ze dne 3. 4. 2013, č. j. 6 Ads 158/2012-24, nebo ze dne 13. 11. 2013, č. j. 6 Ads 45/2013-25). Tvrdí-li přitom stěžovatel, jakožto žadatel o důchodovou dávku, že jeho zdravotní stav je závažnějšího charakteru, než jak jej popisuje posudek, lze k tomu odkázat na rozsudek ze dne 30. 11. 2009, č. j. 4 Ads 81/2009-46, kde Nejvyšší správní soud vyslovil, že *„pouhý výčet obtíží, kterými stěžovatel dle svého subjektivního názoru trpí, bez zjištění rozporu v posouzení zdravotního stavu provedeného posudkovými lékaři žalované nebo posudkovou komisí nemůže představovat relevantní argumentaci zpochybňující závěry krajského soudu, resp. žalované.“*

[15] V projednávané věci Nejvyšší správní soud konstatuje, že posudek posudkové komise MPSV v Hradci Králové ze dne 31. 1. 2023, e.č. SZ/2022/1275-HK-12, vyhotovený na základě žádosti krajského soudu právě pro přezkoumávané řízení, považuje za úplný a přesvědčivý. Posudková komise zasedala v řádném složení za účasti odborné lékařky z oboru psychiatrie a při vypracování posudku vycházela z úplné zdravotnické dokumentace týkající se stěžovatele. Po vyhodnocení lékařských nálezů stanovila posudková komise za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu stěžovatele s nejvýznamnějším dopadem na pokles jeho pracovní schopnosti smíšenou poruchu osobnosti. Za další zdravotní postižení stěžovatele označila užívání návykových látek (extáze, THC, pervitin šňupání, lysohlávky, gambling, kuřák 50cig denně) anamnesticky do roku 2020; astma bronchiale, alergii; hypofunkci štítné žlázy. V posudku komise shrnula obsah psychiatrických nálezů MUDr. Z. K. (Trutnov) ze dne 24. 9. 2019, 29. 5. 2020 a 30. 11. 2021, nález klinického psychologa Mgr. I. Č. ze dne 15. 11. 2021, nález z plicního vyšetření ze dne 9. 8. 2021 a starší nálezy z alergologického a imunologického vyšetření. Pro rozhodující zdravotní postižení – smíšenou poruchu osobnosti stanovila posudková komise míru poklesu pracovní schopnosti podle kapitoly V, položky 7b přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb. na 35%. Střed daného rozpětí (30-45%) zvolila vzhledem k funkčnímu postižení při základní diagnóze se zohledněním dalších onemocnění i pracovního zařazení. Odůvodnila, že další zdravotní postižení nezpůsobují samostatně větší pokles pracovní schopnosti než rozhodující příčina dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu s tím, že žádný z doložených odborných lékařských nálezů neprokázal závažnější postižení psychického stavu, které by podmiňovalo vyšší stupeň invalidity. Posudková komise dále uvedla, že u stěžovatele dominují významné subjektivně udávané obtíže, avšak nálezy odborných lékařů závažnost těchto obtíží plně nepodporují. Z posudkového hlediska se v případě stěžovatele nejedná o těžké duševní postižení, jedná se o poruchu osobnosti maximálně středně těžkou. Posudková komise stanovila ve shodě s lékařem OSSZ i lékařem ČSSZ datum vzniku invalidity odborným psychiatrickým nálezem ze dne 30. 11. 2021, který dostatečně dokládá stupeň zdravotního postižení a tomu odpovídající stupeň invalidity. Dále odůvodnila, že vznik invalidity nelze stanovit dřívějším datem, neboť v roce 2020 zdravotní stav ještě nebyl dostatečně objektivizován pro jasné stanovení odpovídající diagnózy a funkčního postižení. Posudková komise shrnula, že se shoduje s lékařem OSSZ i s lékařem ČSSZ ve smyslu přiznání invalidity prvního stupně i s datem vzniku invalidity od 30. 11. 2021, liší se pouze ve stanovení konečné míry poklesu pracovní schopnosti. V posudkovém výroku uvedla, že zdravotní stav stěžovatele k datu vydání napadeného rozhodnutí odpovídal invaliditě prvního stupně podle § 39 odst. 2 písm. a) zákona o důchodovém pojištění.

pokračování

[16] Stanovení data vzniku invalidity patří k zásadním posudkovým závěrům, a to s ohledem na jeho význam pro posouzení podmínek vzniku nároku na invalidní důchod. Datum vzniku invalidity by mělo být objektivně a přesvědčivě odůvodněno. Soudní judikatura se shoduje v tom, že datum vzniku invalidity je objektivně existujícím stavem, které nelze stanovit čistě na základě nahodilých skutečností, jakými v konkrétních případech mohou být např. hospitalizace, datum lékařského vyšetření či datum podání žádosti o invalidní důchod. Tento předpoklad ovšem platí pouze tehdy, je-li podle zdravotních změn a vyšetření možné spolehlivě usoudit, ke kterému datu invalidita skutečně vznikla. Pokud však nelze datum invalidity stanovit alespoň s vysokou pravděpodobností, např. vznikala-li invalidita postupně, je třeba tuto skutečnost blíže zdůvodnit a uvést den, kdy již byla její existence nepochybná (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 2. 2011, č. j. 4 Ads 118/2010-174, ze dne 19. 8. 2004, č. j. 3 Ads 6/2004-47, č. 404/2004 Sb. NSS, či ze dne 4. 7. 2012, č. j. 6 Ads 61/2012-15). Ustanovení § 39 odst. 4 zákona o důchodovém pojištění totiž stanoví, že: „při určování poklesu pracovní schopnosti se vychází ze zdravotního stavu pojištěnce doloženého výsledky funkčních vyšetření“ (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 7. 2018, č. j. 1 Ads 82/2018-30).

[17] Nejvyššímu správnímu soudu se shora uvedené závěry posudkové komise nejeví jako nepřesvědčivé, neúplné či nesprávné. Jakkoli mohou být psychická onemocnění „plíživá“ a nemusí se v nejzávažnější formě projevit ze dne na den, není ani tento předpoklad (a stejně tak stěžovatelova argumentace) v přímém rozporu se závěry posudkové komise. Předpoklad, že u stěžovatele pravděpodobně propukla nemoc již v roce 2020 (či dříve), tak není podložen objektivizovatelným zjištěním. Lze předpokládat, že stěžovatel se jistou dobu potýkal s psychickými problémy, avšak intenzitu těchto problémů a jejich vývoj v čase nelze jednoznačně objektivně určit.

[18] Nejvyšší správní soud jakkoli nebagatelizuje zdravotní obtíže stěžovatele, které jej mohou v každodenním životě podstatným způsobem omezovat. To, že stěžovatel subjektivně vnímá své zdravotní postižení jako těžší, než jak je vyhodnotili posudkoví lékaři, však nelze při hodnocení jeho zdravotního stavu pro účely změny výše invalidního důchodu brát v úvahu.

[19] Pokud jde o námitku neprovedení dalších navržených důkazů krajským soudem, pak Nejvyšší správní soud odkazuje na svůj rozsudek ze dne 28. 4. 2005, č. j. 5 Afs 147/2004-89, publ. pod č. 618/2005 Sb. NSS, ve kterém uvedl, že *„Soud má bezesporu právo posoudit a rozhodnout, které z navržených důkazů provede a které nikoli, toto právo je však nezavazuje povinnosti odůvodnit, co jej vedlo k takovému závěru a z jakého důvodu považuje provedení důkazu za nadbytečné.“* Těto povinnosti v projednávané věci krajský soud dostál, konstatoval-li v napadeném rozsudku, že navržené důkazy neprovede z důvodu nadbytečnosti a ekonomiky řízení, neboť dosavadní důkazy považuje za dostatečné pro rozhodnutí ve věci.

[20] Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že neshledal existenci žádné právní otázky, která by svým významem přesahovala vlastní zájmy stěžovatele, jakož ani existenci pochybení takové intenzity, která by mohla vést k přijatelnosti kasační stížnosti (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 8. 2021, č. j. 10 As 222/2021-39).

[21] Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nepřijatelnou podle § 104a odst. 1 s. ř. s. odmítl.

[22] O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s § 60 odst. 1 a 2 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaná měla ve věci úspěch, podle § 60 odst. 2 s. ř. s. jí však právo na náhradu nákladů řízení ve věcech důchodového pojištění nenáleží.

**Poučení:** Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 22. května 2024

David Hipšr  
předseda senátu